

รายงานการเข้าร่วมโครงการอุปสมบทหมู่ ปฏิบัติธรรม และจาริกแสวงบุญ
สังฆนีสถาน 4 ตำบล ประเทศอินเดียและประเทศเนปาล
เนื่องในวโรกาสเฉลิมฉลองพุทธชยันตี แห่งการตรัสรู้ปีที่ 2600
วันที่ 30 ตุลาคม – 8 พฤศจิกายน 2555

โดย
นางสาวสมฤทัย รุจิราวโรคม

เตรียมตัวก่อนไป

เมื่อได้ทราบข่าวจากทางโรงเรียนว่ามีโครงการอุปสมบทหมู่ ปฏิบัติธรรม และจาริกแสวงบุญสังเวชนียสถาน 4 ตำบล ประเทศอินเดียและประเทศเนปาล เนื่องในวโรกาสเฉลิมฉลองพุทธชยันตี แห่งการตรัสรู้ปีที่ 2600 ซึ่งจัดโดยสถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ(สปร.) จึงยื่นใบสมัครเพื่อเข้าร่วมโครงการ และมีการนำส่งเอกสารต่างๆ จนถึงวันปฐมนิเทศในวันเสาร์ที่ 20 ตุลาคม 2555 เวลา 08.30-12.00 น. ณ ห้อง 3104-3105 ชั้น 1 อาคาร 3 สถาบันที่ปรึกษาเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในราชการ (สปร.) สำนักงาน ก.พ. ถนนติวานนท์ จ.นนทบุรี ซึ่งมีกำหนดการดังนี้

08.30 – 09.00 น.	- ลงทะเบียน
09.00 – 09.10 น.	- วัตถุประสงค์แนะนำ สปร.
09.10 – 09.40 น.	- กล่าวต้อนรับ/ชี้แจงกำหนดการและแนะนำทีมงาน โดย รศ.ดร.อิสระ สุวรรณกุล ที่ปรึกษาอาวุโส สปร.
09.40 – 09.50 น.	- วัตถุประสงค์โครงการอุปสมบทหมู่ฯ ปี 2554
09.50 – 10.50 น.	- ให้คำชี้แนะในการไปบวชและปฏิบัติธรรม และมอบผ้าไตรให้กับผู้ที่บวช โดย พระเทพญาณกวี วัดเทพศิรินทราวาส ราชวรวิหาร
10.50 – 11.00 น.	- ผู้อำนวยการ สปร. (นายปรีชา วัชรภักย์) กล่าวขอบคุณ
11.00 – 11.45 น.	- ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเส้นทาง การเตรียมตัว โดย นายสุจินต์ อ่อนหนู ผจก. ทั่วไป บริษัท เอ็นซี ฮอลิเดย์ทัวร์
11.45 – 12.00 น.	- สอบถาม รับกระเป๋า และเครื่องบวช ฯลฯ

พร้อมกันนั้นได้ดำเนินการแลกคาบ เตรียมใบงาน แบบทดสอบ แลกเวอร์คนะ เตรียมเอกสารสำหรับจัดกิจกรรม เสรฐฐกิจพอเพียง ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประเทศอินเดีย เนปาล

ระหว่างที่ร่วมโครงการ

ทางบริษัทเอ็นซี ฮอติเคิลส์ทัวร์นัดพบกันที่สนามบินสุวรรณภูมิวันอังคารที่ 30 ตุลาคม เวลา 9.00 น. เพื่อรับป้ายติดกระเป๋า หมวก ผ้าปรองนังและหนังสือสวดมนต์ เดินทางโดยการบินไทยจากกรุงเทพถึงเมืองคยา ใช้เวลาเดินทางประมาณ 3.50 ชั่วโมง

ออกเดินทางโดยรถโค้ชปรับอากาศจากสนามบินคยาถึงวัดไทยพุทธคยา แยกย้ายเข้าห้องพัก พักห้องละ 5 คน หลังจากนั้นก็มีพิธีการปลงศพนาค ซ่อมขานนาค บางส่วนที่จองไว้เพื่อไปปฏิบัติธรรมที่ต้นโพธิ์ที่เจดีย์พุทธคยาออกจากวัดเวลา 20.30 น. (ที่เจดีย์จะปิดตอน 21.00 น. และเปิดเวลา 04.00 น.) ในการไปปฏิบัติธรรมที่ต้นโพธิ์ที่เจดีย์พุทธคยาตลอดเกือบทั้งคืนและอากาศเย็นมาก ตอนเช้าพวกเรากลับมาถึงวัดประมาณตี 5 เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเช้าตอน 6.00 น. หลังจากรับประทานอาหารเช้าเสร็จก็มีพิธีบรรพชาจำนวน 18 รูปและบวชนกขัมมะประมาณ 30 คน ใต้ต้นโพธิ์พุทธคยาโดยมีคุณปริษา วัชรากัญเป็นประธาน และพระราชรัตนรังษีเป็นพระอุปัชฌา หลังจากนั้นก็กลับมานั่งเพลและรับประทานอาหารกลางวันที่วัด ทำพิธีอุปสมบทในโบสถ์วัดไทยพุทธคยาจนถึงเย็น เวลา 20.00 น. แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกไปปฏิบัติธรรมที่ต้นโพธิ์ ส่วนกลุ่มที่สองไปซื้อของ

พุทธคยา คือ คำเรียกกลุ่มพุทธสถานสำคัญใน อำเภอคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย ซึ่งเป็นพุทธสถานที่มีความสำคัญที่สุด 1 ใน 4 แห่ง ของชาวพุทธ เนื่องจากเป็นที่ตั้ง ของสถานที่ตรัสรู้ของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสังเวชนียสถาน ที่มีความสำคัญที่สุดของชาวพุทธทั่วโลก ปัจจุบัน บริเวณพุทธศาสนสถาน อันเป็นที่ตั้ง ของสถานที่ตรัสรู้ของพระพุทเจ้า มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **วัดมหาโพธิ** อยู่ในความดูแลของคณะกรรมการร่วม พุทธ-ฮินดู

สำหรับชาวพุทธ พุทธคยา นับเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่สำคัญที่สุด ของนักแสวงบุญชาวพุทธทั่วโลก ที่ต้องการมาสักการะสังเวชนียสถานสำคัญ 1 ใน 4 แห่งของพระพุทธศาสนา โดยในปี พ.ศ. 2545 วัดมหาโพธิ (พุทธคยา) สถานที่ตรัสรู้ของพระพุทเจ้า ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ประเภทมรดกทางวัฒนธรรม ขององค์การยูเนสโก พุทธคยาในปัจจุบัน เป็นพื้นที่อยู่ต่ำกว่าพื้นปกติ เหมือนหลุมขนาดใหญ่ เนื่องจากผ่านระยะเวลาว่าสองพันปี ดินและตะกอนจากแม่น้ำ ได้ทับถมจนพื้นที่ ในบริเวณนี้สูงขึ้นกว่าในสมัยพุทธกาลหลายเมตร ทำให้ในปัจจุบันผู้ไปนมัสการสังเวชนียสถานแห่งนี้ ต้องเดินลงบันได กว่าหลายสิบขั้น เพื่อถึงระดับพื้นดินเดิมที่เป็นฐานที่ตั้งพุทธสถาน โบราณ ปัจจุบันพุทธคยา ได้รับการบูรณะและมีถาวรวัตถุที่สำคัญ ๆ ที่ชาวพุทธนิยมไปสักการะคือ พระมหาโพธิเจดีย์ อนุสรณ์สถานแห่งการตรัสรู้ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีลักษณะ

เป็นเจดีย์ 4 เหลี่ยม สูง 170 ฟุต วัดโดยรอบฐานได้ 121.29 เมตร ภายในประดิษฐาน พระพุทธรูปเมตตา พระพุทธรูปที่รอดจากการถูกทำลาย จากพระเจ้าศางกา พระพุทธรูปองค์นี้ เป็นพระพุทธรูป ปางมารวิชัยแบบศิลปะปาละ เป็นที่เคารพศรัทธาของชาวพุทธทั่วโลก พระแท่นวัชรอาสน์ แปลว่าพระแท่นมหาบุรุษใจเพชร สร้างด้วยวัสดุหินทราย เป็นรูปหัวเพชรสี่เหลี่ยม กว้าง 4.10 นิ้ว 7.6 นิ้วหนา 5 นิ้วครึ่ง ประดิษฐานอยู่ภายใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ เป็นพระแท่นจำลองขึ้นทับพระแท่นเดิมเพื่อเป็นหลักฐานยืนยันยังว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ ณ จุดนี้ ปัจจุบันประชาชนและรัฐบาล ประเทศศรีลังกาได้อุทิศสร้างกำแพงแก้ว ทำด้วยทองคำแท้ ประดิษฐานรอบต้นพระศรีมหาโพธิ์และพระแท่นวัชรอาสน์ และนอกจากนี้ บริเวณพุทธคยา และโดยรอบยังมีสถานที่สำคัญมากมาย เช่น กลุ่มพระเจดีย์เสวยวิมุตติสุข สระมุจลินทร์ บ้านนางสุชาดา ถ้ำดงคสิริ (สถานที่เจ้าชายสิทธัตถะบำเพ็ญทุกรกิริยา) วัดพุทธนานาชาติ รวมทั้งวัดไทยพุทธคยา

กุสินารา : สถานที่ปรินิพพาน

กุสินารา เป็นที่ตั้งของสังเวชนียสถานแห่งที่ 4 ในสมัยพุทธกาลเป็นเมืองเอกหนึ่ง ในสองของแคว้นมัลละ อยู่ตรงข้ามฝั่งแม่น้ำกู่กับเมืองปาวา เป็นที่ตั้งของ ศาลาโนทยาน หรือป่าไม้สาละที่พระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน และเป็นสถานที่ถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า

กุสินารา จัดเป็นพุทธสังเวชนียสถานที่สำคัญแห่งที่ 4 ใน 4 สังเวชนียสถานของชาวพุทธ เป็นสถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพานแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งอยู่ที่ตำบลมถากั้วร์ อำเภอกุสินคร หรือกาเซีย หรือกาस्या ในเขตจังหวัดเดวเย หรือ เทวริยา รัฐอุตตรประเทศ ประเทศอินเดีย ศาลาโนทาย สถานที่เสด็จดับขันธปรินิพพาน มีชื่อเรียกในท้องถิ่นว่า มาถากุนวระกะโกฏ ซึ่งแปลว่า ตำบลเจ้าชายสิ้นชีพ ปรากฏตามคัมภีร์ว่า เมืองนี้เคยเป็นที่ปรินิพพาน ของพระพุทธเจ้าพระนามว่ามุสสะ เป็นที่เกิดบำเพ็ญบารมีของพระ โพธิสัตว์หลายครั้ง เคยเป็นราชชานีนามว่ากุสาวดี ของพระเจ้ามหาสุทตสนจักรพรรดิ ปัจจุบันกุสินาราได้รับการบูรณะ และมีปูชนียวัตถุสำคัญ ๆ ที่ชาวพุทธนิยมไปสักการะคือ "สถูปปรินิพพาน" เป็นสถูปแบบทรงโอคว่ำ ที่เป็นทรงพระราชนิยมในสมัยพระเจ้า

อโศกมหาราช สร้างโดยพระเจ้าอโศกมหาราช บนสถูปมียอมมณ มีฉัตรสามชั้น "มหาปริณิพพานวิหาร" ตั้งอยู่
ด้านหน้าในฐานเดียวกันกับสถูปปริณิพพาน ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปปางเสด็จดับขันธปริณิพพาน (คือ
พระพุทธรูปนอนบรรทมตะแคงเบื้องขวา) ศิลปะมอญ มีอายุกว่า 1,500 ปี ในจารึกระบุผู้สร้างคือ หริพละสวามี
โดยนายช่างชื่อ ทินะ ชาวเมืองมอญ ในปัจจุบันพระพุทธรูปองค์นี้ถือได้ว่าเป็นจุดหมายสำคัญ ที่ชาวพุทธจะมา
สักการะ เพราะเป็นพระพุทธรูป ที่มีพุทธลักษณะอันพิเศษ คือเหมือนคนนอนหลับธรรมดา แสดงให้เห็นว่าพระ
พุทธองค์ได้เสด็จดับขันธปริณิพพาน จากไปอย่างผู้หมดกังวลในโลกทั้งปวง "มกุฏพันธเจดีย์" อยู่ห่างจาก
ปริณิพพานสถูปไปทางทิศตะวันออก 1 กิโลเมตร ชาวท้องถิ่นเรียก รมภาร์สถูป เป็นสถานที่ถวายพระเพลิง
พระพุทธรูป มีสภาพเป็นเนินดินก่อด้วยอิฐขนาดใหญ่ ปัจจุบันรัฐบาลอินเดียได้เข้ามาบูรณะซ่อมแซมไว้อย่างดี
ปัจจุบันชาวพุทธทั่วโลก ได้มาก่อสร้างวัดไว้มากมาย โดยมีวัดของไทยด้วย ชื่อ วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ ปัจจุบัน
ชาวไทยที่มาสักการะ ณ กุสินารา นิยมมาพักที่นี้ ในส่วนพุทธสถานโบราณลุมพินีนั้น ปัจจุบันได้รับการบูรณะ
ซ่อมแซมเป็นอย่างดีจากรัฐบาลอินเดีย โดยรอบมีสภาพเป็นสวนป่าสาละร่มรื่นเหมือนครั้งพุทธกาล ชาวให้เจริญ
ศรัทธาแก่ผู้มาสักการะตลอดมาจนปัจจุบัน

ลุมพินีวัน : สถานที่ประสูติ

เป็นพุทธสังเวชนียสถานที่สำคัญแห่งที่ 1 ใน 4 สังเวชนียสถานของชาวพุทธ เป็นสถานที่ประสูติของเจ้าชายสิทธัตถ
ธะ ผู้ซึ่งต่อมาตรัสรู้เป็นพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้า ตั้งอยู่ที่อำเภอไทรวา แคว้นอูฐ ประเทศเนปาล เป็นพุทธ
สังเวชนียสถาน 4 ตำบลเพียงแห่งเดียวที่อยู่นอกประเทศอินเดีย ลุมพินีวัน เดิมเป็นสวนป่าสาธารณะ หรือวโนทยาน
ที่ร่มรื่น เหมาะแก่การพักผ่อน ในสมัยพุทธกาล ลุมพินีวันตั้งอยู่กึ่งกลางระหว่างเมือง กบิลพัสดุ์กับเมืองเทวทหะ ใน
แคว้นสักกะ บนฝั่งแม่น้ำโรหิณี หลังจากพระพุทธเจ้าปริณิพพานแล้ว พระเจ้าอโศกมหาราชได้โปรดให้สร้างเสาหิน
ขนาดใหญ่ มาปักไว้ตรงบริเวณที่ประสูติ เรียกว่า เสาอโศก ที่จารึกข้อความเป็นอักษรพราหมีว่า **พระพุทธเจ้า
ประสูติที่ตรงนี้**

ปัจจุบันลุมพินีวันอยู่ในเขตประเทศเนปาล ติดชายแดนประเทศอินเดียทางเหนือเมืองโคราฆปุระ ห่างจากสิทธารถนคร (หรือ นครเทวทหะ) ทางทิศตะวันตกประมาณ 22 กิโลเมตร และห่างจากเมืองติเลาราโกท (หรือ นครกบิลพัสดุ์) ทางทิศตะวันออก 22 กิโลเมตร ซึ่งถูกต้องตามตำรา

พระพุทธศาสนาที่กล่าวว่า ลุมพินีวันสถานที่ประสูติ ตั้งอยู่ระหว่างเมืองกบิลพัสดุ์ และเมืองเทวทหะ ปัจจุบัน

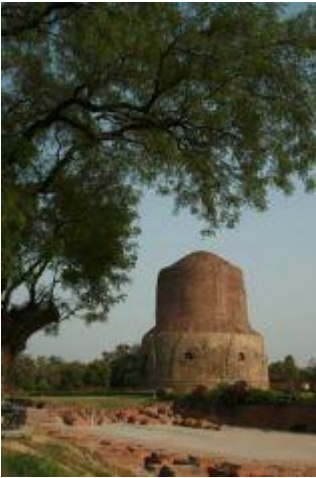
ลุมพินีวันมีเนื้อที่ประมาณ 2,000 ไร่ ทางการเรียกสถานที่นี้ว่า รุมมินเด มีสภาพเป็นชนบท มีผู้อาศัยอยู่ไม่มาก มีสิ่งปลูกสร้างเป็นพุทธสถานเพียงเล็กน้อย แต่มีวัดพุทธอยู่ในบริเวณนี้หลายวัด รวมทั้งวัด ไทยลุมพินี

ปัจจุบันลุมพินีวันได้รับการบูรณะและมีถาวรวัตถุสำคัญที่ชาวพุทธนิยมไป

สักการะ คือ "เสาหินพระเจ้าอโศกมหาราช" ที่ระบุว่าสถานที่นี้ เป็นสถานที่ประสูติของเจ้าชายสิทธัตถะ นอกจากนี้ยังมี "วิหารมายาเทวี" ภายในประดิษฐานภาพหินแกะสลักพระรูปพระนางสิริมหามายาประสูติพระราชโอรส โดยเป็นวิหารเก่า มีอายุร่วมสมัยกับเสาหินพระเจ้าอโศก ปัจจุบัน ทางการเนปาลได้สร้างวิหารใหม่ที่วิหารมายาเทวีหลังเก่า และได้ขุดค้นพบศิลาจารึกรูปคล้ายรอยเท้า สันนิษฐานว่า เป็นจารึกรอยเท้า ก้าวที่เจ็ดของเจ้าชายสิทธัตถะ ที่ทรงดำเนินได้เจ็ดก้าวในวันประสูติ ในปี พ.ศ. 2540 ลุมพินีวันได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลก ภายใต้ชื่อ "ลุมพินี สถานที่ประสูติของพระพุทธเจ้า"

สารนาถ : สถานที่แสดงปฐมเทศนา

สารนาถ จัดเป็นพุทธสังเวชนียสถานแห่งที่ 3 ตั้งอยู่ 9 กิโลเมตรเศษ ทางเหนือของเมืองพาราณสี (เมืองศูนย์กลางทางศาสนาของศาสนาฮินดู) ในรัฐอุตตรประเทศ ประเทศอินเดียในปัจจุบัน หรือ แคว้นมคธ ชมพูทวีป ในสมัยพุทธกาล) สารนาถในสมัยพุทธกาลเรียกกันว่าป่าอิสิปตนมฤคทาย แปลว่า ป่าอันยกให้แก่หมู่กวางและเป็นที่ชุมนุมฤาษี เป็นสถานที่สงบ และเป็นที่พักของเหล่าฤาษีและนักพรตต่าง ๆ ที่มาบำเพ็ญตบะและโยคะเพื่อเข้าถึงพรหมัน (ตามความเชื่อ ในคัมภีร์อูpanishatของพราหมณ์) ทำให้เหล่าปัจเจกศิษย์ที่ปลีกตัวมาจากเจ้าชายสิทธัตถะ (เพราะพระองค์หันมาเสวยอาหาร และถูกปัจเจกศิษย์ดูถูกว่าไม่มีทางตรัสรู้) มาบำเพ็ญตบะที่นี้

สถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาเกิดในบริเวณที่ตั้งของกลุ่มพุทธสถานสารนาถภายในอาณาบริเวณของป่าอิสิปตนมฤคทายวัน 9 กิโลเมตรเศษ ทางเหนือของเมืองพาราณสี (เมืองศูนย์กลางทางศาสนาของศาสนาฮินดู) รัฐอุตตรประเทศ ประเทศอินเดียในปัจจุบัน (หรือ แคว้นมคธ ชมพูทวีป ในสมัยพุทธกาล) สารนาถ จัดเป็นพุทธสังเวชนียสถานแห่งที่ 3 เหตุที่ได้ชื่อว่าสารนาถ เนื่องมาจากสถานที่แห่งนี้ เป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงเริ่มต้นประกาศพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นที่พึ่ง แก่มหาชนทั้งหลาย (บ้างก็ว่ามาจากศัพท์ว่า สารงค+นารถ = ที่อยู่ของสัตว์จำพวกกวาง) ภายในอาณาบริเวณสารนาถมี **ธรรมเมกขสถูป** เป็นพุทธสถานขนาดใหญ่ที่สุดและสำคัญที่สุด เนื่องจากสันนิษฐานว่า บริเวณที่ตั้งของธรรมเมกขสถูป เป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนา ประกาศพระสัจธรรมเป็นครั้งแรกที่นี้

สารนาถ : หลังพุทธปรินิพพาน

ประมาณ 300 กว่าปีต่อมาหลังพุทธกาล ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช กลุ่มสถานที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมธรรมเทศนา และพระธรรมเทศนาอื่น ๆ แก่เบญจวัคคีย์ และหมุ่กันธกฏีของพระพุทธเจ้า ในบริเวณป่าอิสิปตนมฤคทายวัน ได้รับการบูรณะ และก่อสร้างศาสนสถาน

เพิ่มเติมครั้งใหญ่ เพื่อถวายเป็นอนุสรณียสถานแก่พระพุทธเจ้า และกลุ่มพุทธสถานเหล่านี้ ได้เจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด ในสมัยราชวงศ์คุปตะ ซึ่งได้จาริกมาราว พ.ศ. 1300 ได้บันทึกไว้ว่า "มีพระอยู่ประจำ 1,500 รูป มีพระสถูปสูงประมาณ 100 เมตร มีเสาศิลาจารีกรูปหัวสิงห์ และสิ่งอัศจรรย์มากมาย ฯลฯ" และได้ถูกทิ้งร้างไปเมื่อกษัตริย์โมกุลเข้าปกครองอินเดีย จนท่านอนาคาริก ธรรมปาละ ชาวศรีลังกา ได้มาบูรณะขึ้นใหม่อีกครั้ง และได้รับการบูรณะจากรัฐบาลอินเดียเรื่อยมา ทำให้สารนาถกลายเป็นจุดหมายปลายทาง ในการแสวงบุญที่สำคัญแห่งหนึ่ง ของชาวพุทธทั่วโลกมาจนถึงปัจจุบัน

สิ่งที่ได้รับ

1. ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพุทธประวัติตลอดจนการเผยแผ่พุทธศาสนา วิถีชีวิต ความเชื่อของคนอินเดีย
2. ได้เห็นสังฆกรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน เช่น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ตระหนักถึงความรุ่งเรืองที่ยั่งยืนเสมือนครั้งหนึ่งที่พุทธศาสนาเคยเจริญถึงขีดสุด แต่ในวันนี้กลับตกต่ำลงมาก
3. ได้ฝึกวางแผนจัดการงาน